

Alþingi
Erindi nr. P 133/1116
komudagur 20. 2. 2007



Nefndasvið Alþingis
Samgöngunefnd
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík, 19. febrúar 2007

Efni: 2. umsögn SVP um breytingu á hafnalögum - mál 366.

Með bréfi þessu er gefin 2.umsögn við framkomið frumvarp til laga um breytingu á hafnalögum nr. 61/2003, en breytingin snýr að neyðarhöfnum og gjaldtöku. Í fyrri umsögn voru ekki gerðar athugasemdir við frumvarpið, en við ítarlegri yfirferð þykir ástæða til að senda inn umsögn og byggist hún fyrst og fremst á því að fylgja eftir álitum umboðsmanns Alþingis nr. 4298/2004. Þar eru atriði sem mikilvægt er að fylgja eftir og vekja athygli Alþingis á.

Með núgildandi hafnalögum, nr. 61/2003 var fyrst og fremst stefnt að því að stuðla að aukinni samkeppni og færa rekstur og umhverfi hafna nær öðrum atvinnurekstri. Því miður er margt sem bendir til að lögin hafi haft þveröfug áhrif. Margt bendir til þess að lögin hafi orðið til þess að lögleiða einokun ákveðinna hafna gagnvart tilteknum viðskiptavinum sínum sem ekki geta leitað annað eftir þjónustu. Þetta er beinlínis gagnstætt markmiðum laganna um að stuðla að aukinni samkeppni. Til áréttingar þessu atriði er meðfylgjandi dæmi um gjaldskrár sex hafna gagnvart olúfélögum pr. tonn.

Höfn	Fl.	Vörugjald á olíu pr tonn fyrir síðustu breytingu 12. des. 2006	% hærra en lægsta verð sem er á ESK	Vörugjald í næsta flokki pr tonn
RVK	2	227,10	51%	185,60
VEY	1	191,30	28%	368,20
ÍSF	1	182,82	21%	350,09
AEY	1	175,00	17%	299,00
SEY	1	150,00	4%	290,00
ESK	1	143,65		276,55

Eins og sjá má eru Faxaflóahafnir með langhæsta verðið eða 51% herra verð pr. tonn en Eskifjarðarhöfn svo dæmi sé tekið. Eyjagarður er sjálfstætt mannvirki sem þjónar bara olíufélögunum og þau geta ekki leitað neitt annað eftir þessari þjónustu. Vakin er athygli á því að eina höfnin sem setur olíu í vörugjaldaflokk 2 eru Faxaflóahafnir. Gríðarlegar hækkanir hafa orðið á gjaldskrá Faxaflóahafna frá árinu 2003 eða frá þeim tíma sem lögunum var ætlað að tryggja samkeppni. Hver er ástæða þess að Faxaflóahafnir eru eftir setningu laganna langdýrasta höfn landsins í tilteknum flokkum? Getur verið verðið sé svona hátt vegna þess að sú þjónusta sem höfnin býður upp á er ekki hægt að fá annars staðar?

Vakin er sérstök athygli á álitum Umboðsmanns Alþingis nr. 4298/2004. Umboðsmaður taldi ástæðu til að senda Samkeppniseftirlitinu álit sitt til kynningar. Því er ástæða til að spyrja hvort að ekki sé þörf á að samgöngunefnd geri þá kröfu að Samkeppniseftirlitið taki rekstrarumhverfi hafna til sérstakrar skoðunar í tengslum við þetta lagafrumvarp? Vakin er athygli á því að þegar þessi umsögn er rituð hefur Samkeppniseftirlitið ekki lagt fram umsögn um lagafrumvarp þetta.

Í fyrrnefndu álitum umboðsmanns taldi umboðsmaður jafnframt ástæðu til að beina þeim tilmælum til ráðherra að athugað yrði hjá þeim höfnum sem enn væru í eigu sveitarfélaga og reknar af þeim, hvort lagður hafi verið sá grundvöllur að gildandi gjaldskrá er leiddi af ákvæðum hafnalaga og almennum reglum um ákvörðun og töku þjónustugjalda vegna opinbers reksturs. Að lokum beindi umboðsmaður þeim tilmælum til ráðherra að taka til athugunar hvort þörf væri á endurskoðun 17. gr. hafnalaga, einkum með það í huga að skýrar yrði greint á milli þeirra kostnaðarliða sem tekjur af einstökum gjöldum ættu að standa undir. Í þessu sambandi gera SVP athugasemd við það sem fram kemur í 1.mgr athugasemda frumvarpsins um 3.gr. þar sem segir: “Gjaldtakan skal því standa straum af þeim kostnaði sem fellur til vegna þessara þátta **og er heimilt að nota hvaða kostnaðarlið sem undir hafnargjaldið fellur í því skyni.**” Það er mikilvægt að hver hinna fjögurra skilgreindu gjaldaliða (a-d) sem mynda hafnargjald sbr. 3.gr frumvarpsins verði að endurspegla raunkostnað viðkomandi hafnar og ekki fela í sér annan kostnað.

Skorað er á samgöngunefnd að áður en frumvarpið er afgreitt úr nefndinni verði álitum umboðsmanns fylgt eftir. Kallað verði eftir niðurstöðu ráðherra varðandi ofangreind atriði og að auki verði kallað eftir álitum samkeppnisstofnunar á rekstrarumhverfi hafna eftir lagabreytinguna, þ.e. hvort að markmið laganna að auka samkeppni hafi náðst. SVP telja mikilvægt að löggjöfin stuðli raunverulega að aukinni samkeppni í rekstri hafna. Því er mikilvægt að skoða hvort að svo hafi verið með setningu laga nr. 61/2003.

Virðingarfyllst,

Signý Sigurðardóttir
Forstöðumaður flutningasviðs

